Nikotiinituotteiden uudet tuulet nuorten maailmassa

Terveydenhoitajapäivät
7.10.2022
Tampere

Katri Saarela
EHYT ry

Sisältö

- Nikotiinituotteiden käyttö / tuoreita tilastoja.
- Nuorten suhtautuminen nikotiinituotteisiin ja ilmiöt nikotiinin ympärillä.
- Mitä tiedetään uusien nikotiinituotteiden terveyshaitoista?
- Nikotiiniyhtiöiden strategiat ja mielikuvamarkkinointi
- Miten puhua nuorten kanssa nikotiinituotteista?

Tupakointi / nuuskan käyttö

Tupakoi päivittäin (%)
Sukupuoli: yhteensä

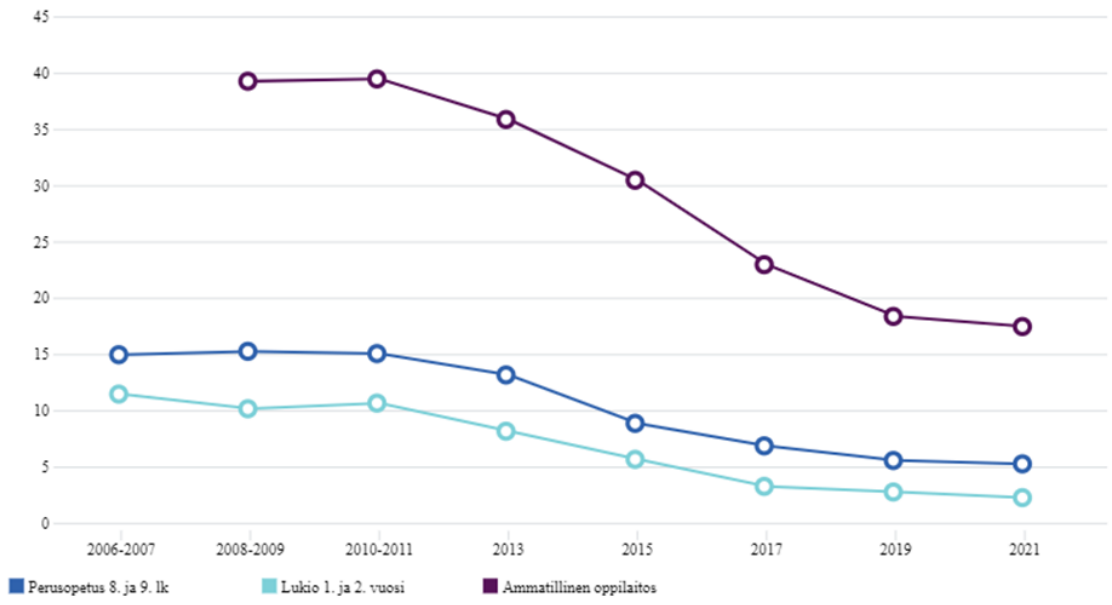

Nuuskaa päivittäin (%)
Sukupuoli: yhteensä

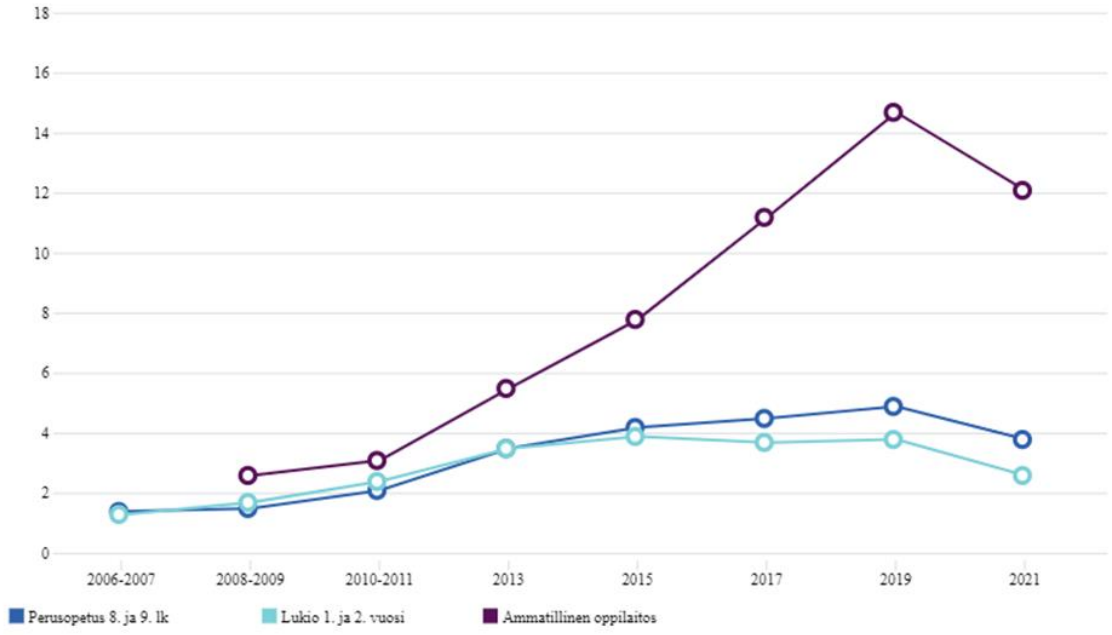

Kouluterveyskysely (THL 2021)

Miten trendikästä on…

(15-17 vuotiaat)

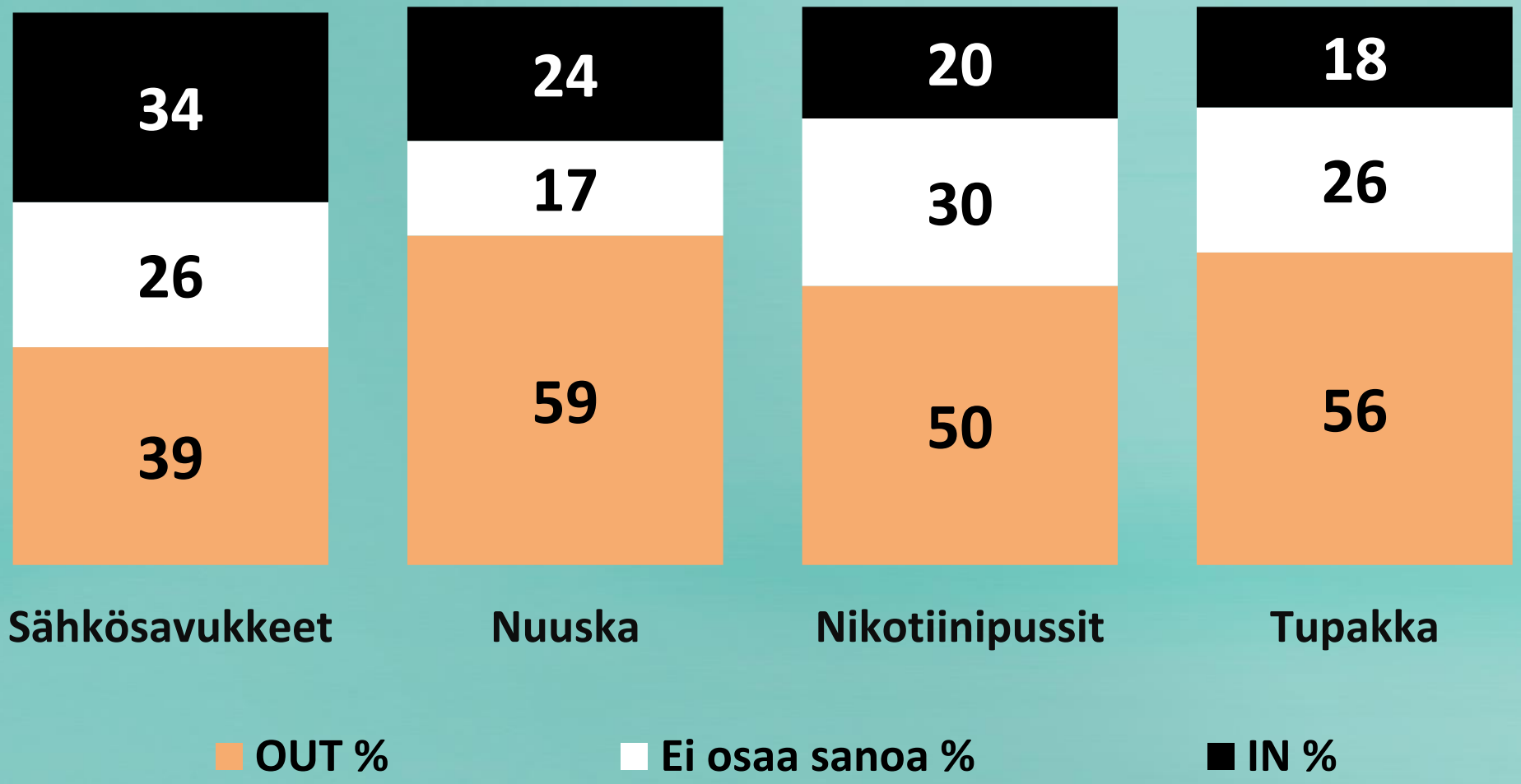

2022

Nikotiinituotteet nuorten elämässä

- Tilastojen mukaan **nikotiinin käyttö yleisesti laskeva trendi**.
- Kuitenkin noin **puolet on vähintään kokeillut** jotain nikotiinituotetta.
- Päivittäinen käyttö **yleistä ammattiin opiskelevilla** (26,3 %).
- Ammattiin opiskelevien **tyttöjen nuuskan käyttö** lisääntynyt (6,8 %).

- **Sähkösavukkeiden** päivittäinen **käyttö** ei näy tilastoissa, mutta noussut **ilmiönä** → kokeilut ja **satunnaiskäyttö lisääntynyt**.
- **Sähkösavukkeet koetaan trendikkääksi** – käyttö herättänyt keskustelua nuorten kanssa toimivien ammattilaisten keskuudessa.

- Sähkösavukkeiden **näkyvyys somessa** lisääntynyt (esim. TikTok).
- Sähkösavukkeiden **välitys somessa** (esim. Snapchat).

- **Haasteena myös muut uudet tuotteet**, kuten nikotiinipussit.

Mitkä ihmeen uudet nikotiinituotteet?

Mitä haittaa niistä on?

Uudet nikotiinituotteet

Nuuska

Nikotiinipussit

Sähkösavuke / vape

Uusien nikotiinituotteiden haitat

Nuuska

- Nikotiinin haitat ja riippuvuus
- Myrkytysoireet
- Lisääntynyt syöpäriski (mm. suuontelo, nielu & nenä)
- Suun limakalvovauriot
- Pitkään käytettynä aiheuttaa mm. ienvetäytymiä ja hampaiden kiinnityskudosten löystymistä
- Lisää riskiä myös muiden nikotiinituotteiden käytölle

Nikotiinipussit

- Nikotiinin haitat ja riippuvuus
- Mahdolliset haitat suun terveydelle
- Nikotiinipusseista mitattu haitallisia TSNA-yhdisteitä
- Lisää riskiä myös muiden nikotiinituotteiden käytölle

Sähkösavuke

- Nikotiinin haitat ja riippuvuus
- Hengitysteiden ärsytysoireet + yskä
- Voi haitata keuhkojen normaalia toimintaa ja alentaa niiden toimintakykyä
- Voi lisätä riskiä sydän- ja verisuonitaudeille
- Syöpävaarallisia aineita (+muut haitalliset aineet)
- Lisää riskiä myös muiden nikotiinituotteiden käytölle

- Myös nikotiiniton sähkösavuke sisältää terveydelle haitallisia aineita

Mikään nikotiinituote ei ole haitaton, emmekä vielä tunne pitkäaikaiskäytön terveysvaikutuksia!

NIKOTIININ HAITAT:

- Supistaa verisuonia, nostaa sykettä ja verenpainetta
  - sydän joutuu työskentelemään kovemmin → elimistön jatkuva rasitustila
  - lihasten hapen ja ravintoaineiden saanti heikkenee → suorituskyky ja palautuminen heikkenee
- Lisää riskiä mm. sepelvaltimotaudille
- Insuliiniherkkyys vähenee → riski 2. tyypin diabetekselle kasvaa
- Muutokset aivojen hermosolujen toiminnassa → vaikutukset esim. oppimiseen
- Nikotiini yhdistetty joidenkin syöpien kehittymiseen, kasvuun ja leviämiseen
- Myrkytysoireet (lievästä vakavaan), **riippuvuus** ja vieroitusoireet
- Ennenaikaisen synnytyksen, lapsen pienikokoisuuden, kuolleena syntymisen riski kasvaa.
- Nikotiini kulkeutuu sikiöön istukan välityksellä ja imeytyy äidinmaitoon.
- Tupakalle altistuneilla vastasyntyneillä nikotiiniin liittyviä vieroitusoireita.

Tupakka- ja nikotiiniyhtiöiden strategiat

Kuva: https://frieke.com/smoking-kids/

Nikotiiniteollisuus = susi lampaan vaatteissa

- Tupakka- ja nikotiiniteollisuuden tuotteisiin kuolee vuosittain 8 miljoonaa ihmistä. Mistä uudet asiakkaat kuolleiden tilalle?

- Tupakka- ja nikotiiniyhtiöt esittävät olevansa osa ratkaisua tupakoinnin vähentämisessä, mutta savukkeiden valmistuksesta luopumisen sijaan se tuo länsimaissa markkinoille uusia tuotteita, joita markkinoi vähemmän haitallisiksi.

- Ns. uuden sukupolven tuotteet eivät ole tulleet savukkeiden tilalle, vaan niiden LISÄKSI. Lupauksistaan huolimatta nikotiiniyhtiöt eivät ole lopettaneet savukkeiden valmistusta (saati markkinointia).

- Haitattomiksi väitettiin aikanaan myös kevytsavukkeita ja filtterisavukkeita. Uudet tuotteet, samat kujeet.

Makuaineilla huomio

- Herkulliset maut houkuttelevat nuoria: niillä peitetään tupakan maku, saadaan tuotteet vaikuttamaan houkuttelevilta, vaarattomilta ja madaltavat kokeilun ja käytön kynnystä.
- Suomessa laki kieltää makuaineet savukkeissa ja sähkösavukenesteissä.
- Makuainekielto ei koske ruotsalaista nuuskaa eikä nikotiinipusseja.
- Kieltoa kierretään myymällä maun muuttamiseen tarkoitettuja tuotteita (mm. makunesteet ja makukortit).

Mielikuvamarkkinointi ja tuotesijoittelu elokuvissa ja sarjoissa

- Tupakkatuotteiden mainonta kiellettiin vuonna 1976.
- Todellisessa elämässä tupakointi vähentynyt, silti sitä esiintyy runsaasti elokuvissa ja sarjoissa, osana sisältöä.
- Nuuskaa / nikotiinipusseja myös kotimaisissa sarjoissa.
- Tutkimusten mukaan runsas tupakointi elokuvissa/sarjoissa **kaksinkertaistaa tupakoinnin ja kolminkertaistaa vapettamisen** aloittamisen riskin.
- Tavoitteena nikotiinituotteiden käytön normalisointi, glamorisointi ja imagon kohotus nuorten silmissä = **mielikuvamarkkinointi**.

Kuva: WHO World No Tobacco Day 2020

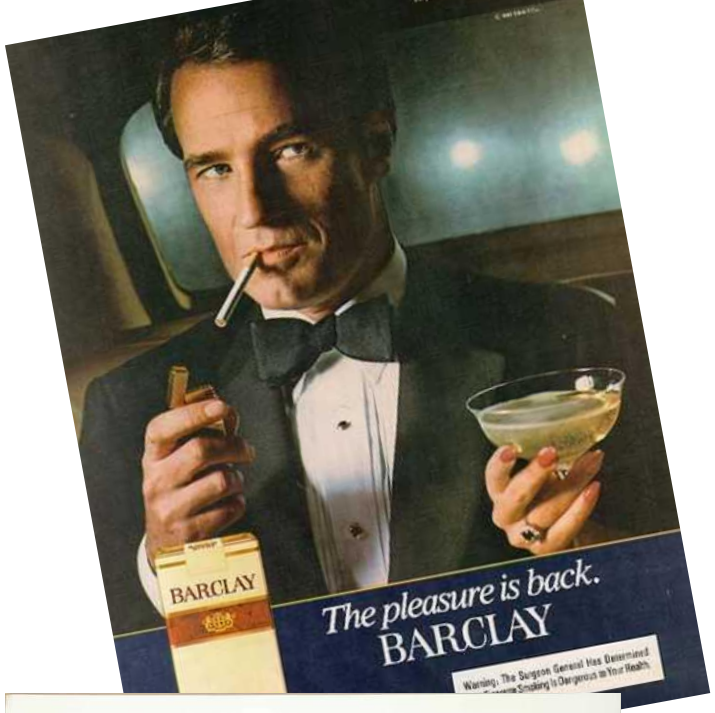
BARCLAY
The pleasure is back.
BARCLAY

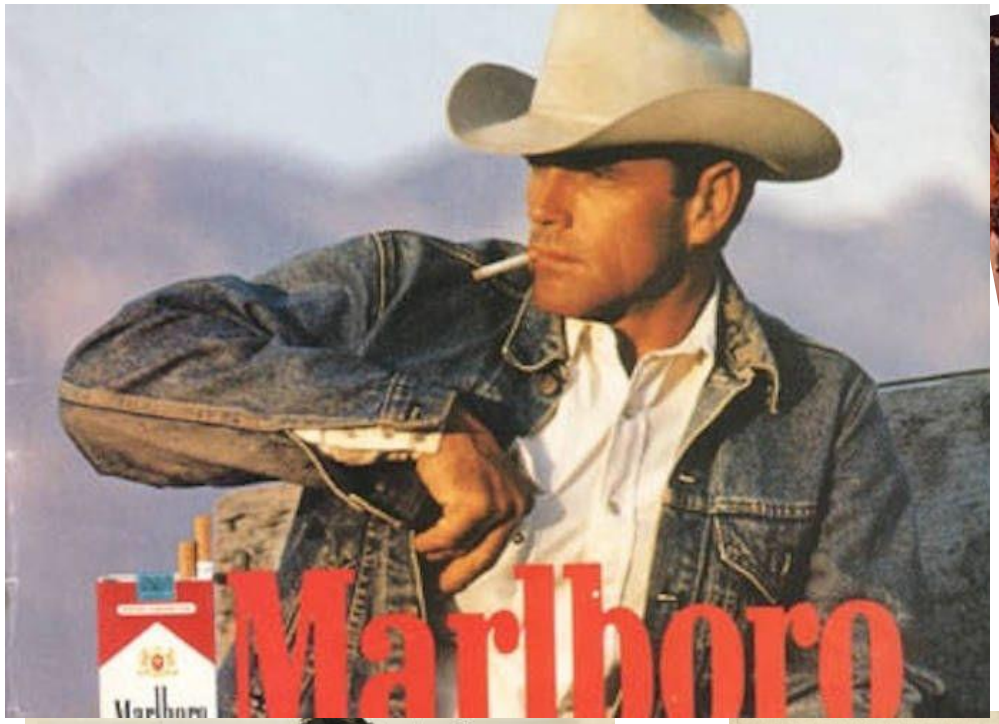
Marlboro

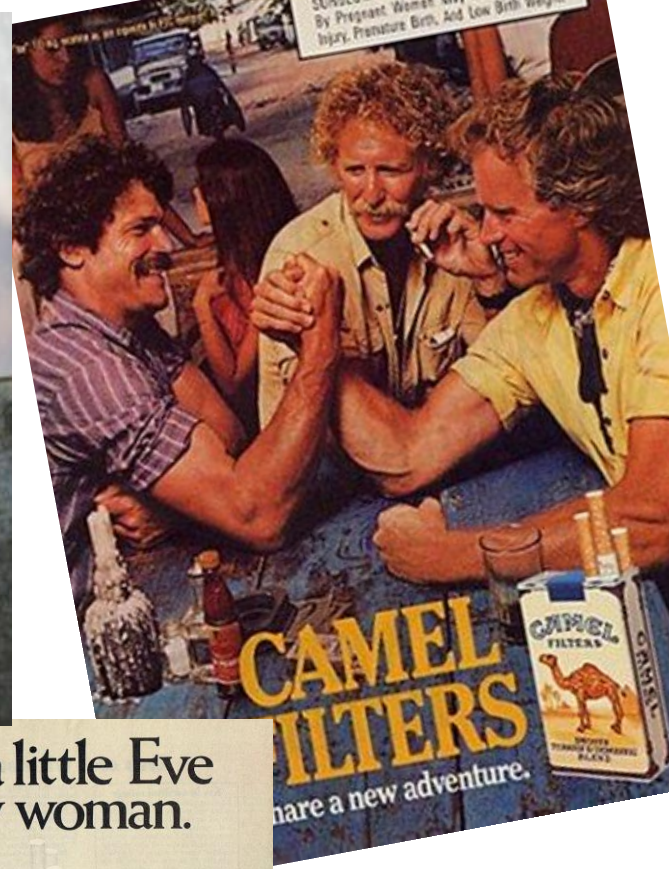
CAMEL
FILTERS
hare a new adventure.

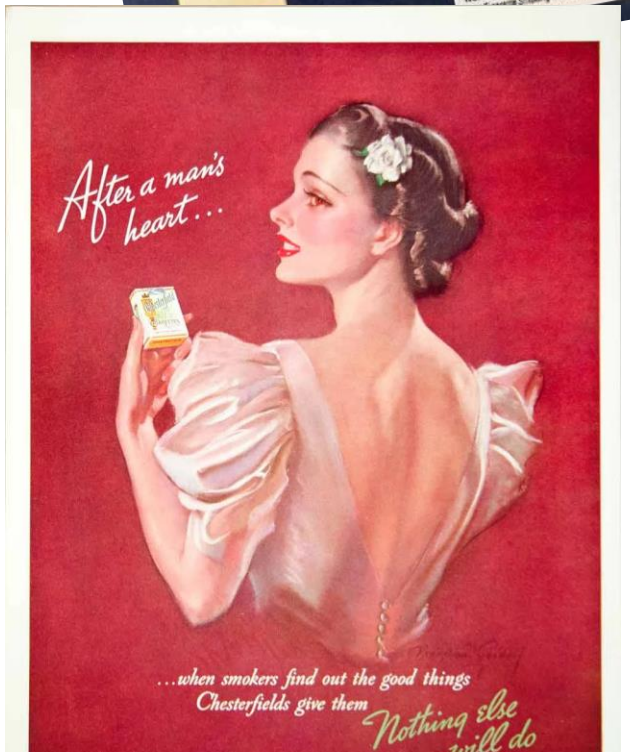
After a man's heart...
...when smokers find out the good things Chesterfields give them
Nothing else

You've come a long way, baby.
VIRGINIA SLIMS
Slimmer than the fat cigarettes men smoke.
According to the THEORY OF EVOLUTION, men evolved with fat, stubby fingers and women evolved with long, slim fingers. Therefore, according to the THEORY OF LOGIC, women should smoke the long, slim cigarette designed just for them. And that's the THEORY OF SLIMNESS.

There's a little Eve in every woman.
EVE
Try today's Eve.
Flowers on the outside.
Flavor on the inside.
Warning: The Surgeon General Has Determined That Cigarette Smoking Is Dangerous to Your Health.

Markkinointi somessa

- Kustannustehokasta ja vaikuttavaa. Erinomainen keino tavoittaa kohderyhmä tehokkaasti siellä, missä he viettävät aikaansa.
- Ei maantieteellisiä rajoja.
- Markkinointi ei ole sallittua somessa, mutta siitä huolimatta tupakkayhtiöt tekevät kaupallista yhteistyötä somevaikuttajien kanssa.
- Tupakkayhtiöiden ja somevaikuttajien yhteistyöt / kampanjat tavoittaneet miljardeja nuoria maailmanlaajuisesti.
- Kohderyhmänä somessa satojen miljoonien ihmisten potentiaalinen yleisö – joista yli 40 % on alle 24-vuotiaita.

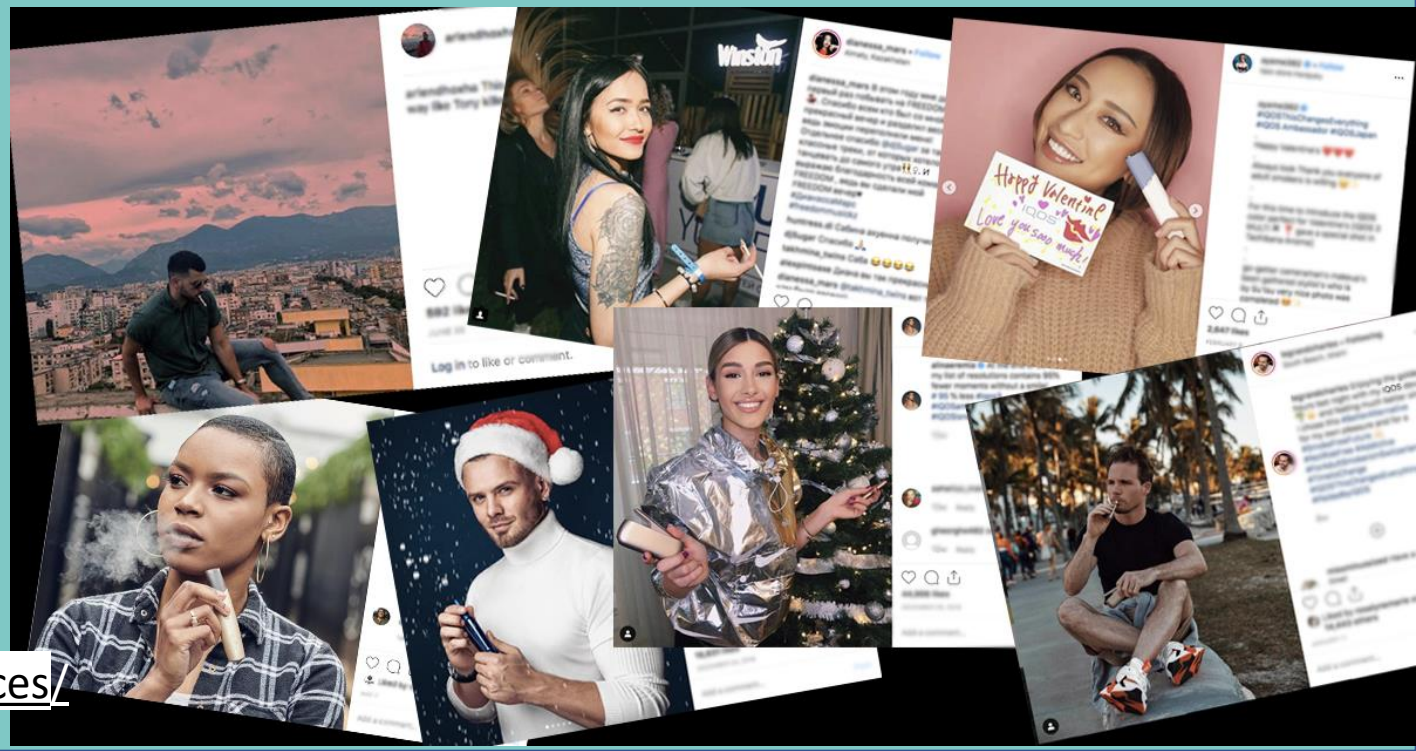

https://www.takeapart.org/wheretheressmoke/resources/

Mielikuvamarkkinointia TikTokissa

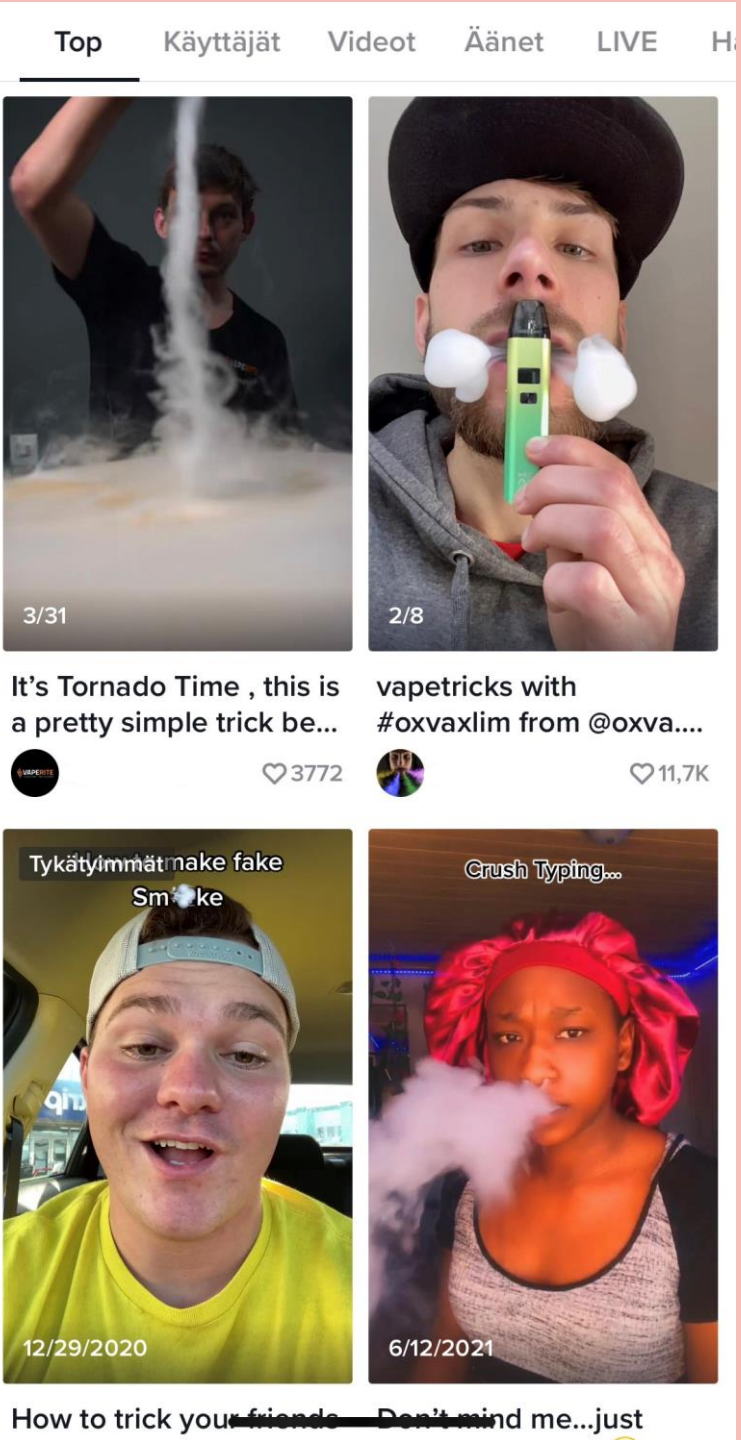

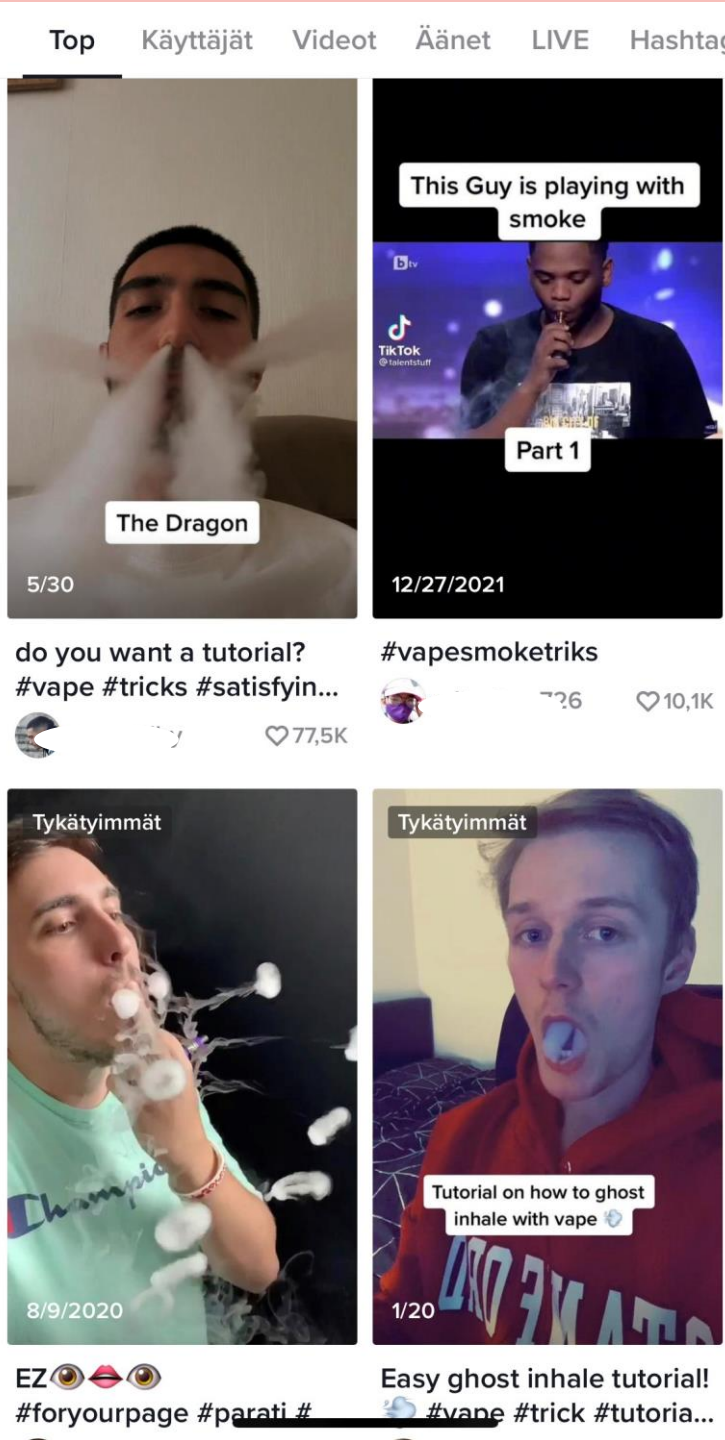

Kuinka puhua nuorten kanssa nikotiinituotteista?

- **Keskustelun herättämiseksi kannattaa hyödyntää esim. somea (BuenoTok TikTokissa)**
- **Vältetään** pelottelua, liioittelua ja vertailua nikotiinituotteiden (tai muiden päihteiden) välillä.
- Nuoret elävät hetkessä, joten **välittömät vaikutukset voivat tuntua olennaisemmilta. Hyviä motivaattoreita käyttämättömyyteen:** urheilu, seksuaaliterveys, riippuvuus, suun terveys, raha, nikotiiniyhtiöiden mainonnan kohteena oleminen, ei haluta olla teollisuuden höynäytettävissä / hyödynnettävissä.
- Nikotiinituotteita tulisi käsitellä **riippuvuutta** aiheuttavana tuotteena, jonka **haittavaikutuksia ei ole riittävästi tutkittu**.
- Kysytään, otetaan puheeksi ja tarjotaan tukea tarvittaessa.
- https://ehyt.fi/tuoteaihe/nikotiini/

Kiitos!

Katri Saarela
EHYT ry
katri.saarela@ehyt.fi